

2020-06-25
Fi2020/02991/S3**Finansdepartementet**

Uppdrag att inrätta ett pilotprojekt för att komma åt felaktig folkbokföring kopplad till organiserad brottslighet

Regeringens beslut

Regeringen ger i uppdrag åt de tolv myndigheter som ingår i samverkan mot grov och organiserad brottslighet (Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten) att, inom ramen för samverkan, inrätta ett pilotprojekt som syftar till att komma åt felaktig folkbokföring kopplad till organiserad brottslighet. Pilotprojektet ska bedrivas i sådana områden där myndigheterna bedömer att sådan brottslighet är eller kan antas vara särskilt förekommande.

I uppdraget ingår att:

- Kartlägga strategiska adresser som misstänks användas för systematiska fel i folkbokföringen kopplad till organiserad brottslighet samt personer och företag som möjliggör detta.
- Stärka kontrollen av dessa adresser för att minska systematiska fel i folkbokföringen och förhindra den välfärdsbrottslighet som dessa kan möjliggöra.
- Utveckla metoder och arbetssätt som underlättar myndighetssamverkan för att komma åt felaktig folkbokföring kopplad till organiserad brottslighet.

Uppdraget ska samordnas av Skatteverket och redovisas till regeringen (Finansdepartementet och Justitiedepartementet) senast den 1 oktober 2021. Myndigheterna ska löpande informera Regeringskansliet om arbetet.

Till pilotprojektet ska myndigheterna identifiera ytterligare samarbetspartners, såväl myndigheter som kommuner. De nio nätverksmyndigheter som har knutits till samverkan mot grov och organiserad brottslighet ska i första hand komma i fråga.¹

Bakgrund

En tillförlitlig folkbokföring är av central betydelse för att möjliggöra samhällsplanering och säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen. Folkbokföringen utgör en av de mest strategiska verksamheterna i välfärdssystemen genom att många andra aktörer hämtar uppgifter från folkbokföringen och tar dem för givna. En högre kvalitet i folkbokföringen kan därför förebygga fel i flera samhällssystem.

Uppgifterna i folkbokföringen ska spegla befolkningens bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden så att olika samhällsfunktioner får ett korrekt underlag för beslut och åtgärder. Korrekta personuppgifter bidrar till korrekta beslut. Oriktiga uppgifter i folkbokföringen kan inte bara användas för att möjliggöra felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen utan också för bedrägerier och annan ekonomisk och organiserad brottslighet.

Att personer är korrekt registrerade i folkbokföringsdatabasen är av stor vikt i arbetet med att motverka bidragsbrott. Folkbokföringen utgör också en viktig del i arbetet med att motverka olagligt användande av falska identiteter. Både Brottsförebyggande rådet (Brå) och den så kallade Välfärdsbrottsutredningen (SOU 2017:37) konstaterar att många bedrägerier möjliggörs av felaktig folkbokföring och att det därför är viktigt att säkerställa att uppgifterna i folkbokföringen är av hög kvalitet.

Problematiken med organiserad brottslighet mot välfärdssystemen lyfts särskilt fram och beskrivs som omfattande och allvarlig i den lägesbild från 2019 som presenterats av de tolv myndigheter som samverkar mot organiserad brottslighet. Felaktig folkbokföring anges vara en av flera orsaker till felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Flera myndigheter anser att det finns stor risk för felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen i de utsatta områden som Polismyndigheten har identifierat. Felaktig folkbokföring uppges vara en primär orsak till dessa utbetalningar.

¹ Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Finansinspektionen, Inspektionen för vård och omsorg, Pensionsmyndigheten, Statens institutionsstyrelse, Transportstyrelsen samt Länsstyrelsen i Stockholms län.

Förekomsten av felaktig folkbokföring som en bidragande orsak till felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen är dock inte begränsad till områden som är särskilt utsatta, utan kan förekomma överallt i samhället. Enligt Polismyndigheten förekommer exempel med så kallade skenskrivningar där 20–30 personer folkbokfört sig på en och samma adress utan att egentligen bo där. Försäkringskassan beskriver vidare att skenskrivningar utnyttjas för att begära bostättningsbaserade förmåner såsom bostadsbidrag och underhållsstöd.

Mot bakgrund av det allvarliga och omfattande problemet med organiserad brottslighet som utnyttjar välfärdssystemen och kopplingen till oriktiga uppgifter i folkbokföringen som en rad myndigheter lyfter ser regeringen att det är angeläget att använda det myndighetsgemensamma arbetet mot grov och organiserad brottslighet för att utveckla nya arbetssätt mot denna typ av brottslighet.

Inom den myndighetsgemensamma satsningen är bekämpning av brott mot välfärdssystemen sedan tidigare ett vanligt inslag inom både nationella och regionala insatser och felaktig folkbokföring har använts som utgångsvärde för att upptäcka brott mot välfärdssystemen. Nu får myndigheterna i uppdrag att använda dessa kunskaper för att bidra till att lyfta våra mest utsatta områden och öka kvaliteten i folkbokföringen.

På regeringens vägnar

Lena Micko

Annica Svedberg

Likalydande

Arbetsförmedlingen
Ekobrottsmyndigheten
Försäkringskassan
Kriminalvården
Kronofogdemyndigheten
Kustbevakningen
Migrationsverket
Polismyndigheten
Skatteverket
Säkerhetspolisen
Tullverket
Åklagarmyndigheten

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Arbetsmarknadsdepartementet/A, ARM
Finansdepartementet/BA, FMA FPM, OFA K, OFA SFÖ
Infrastrukturdepartementet/US
Justitiedepartementet/KRIM, PO, SIM, SSK, Å
Näringsdepartementet/N MK
Socialdepartementet/SF, FS HSP, SOF
Utbildningsdepartementet/UH
Arbetsmiljöverket
Bolagsverket
Centrala studiestödsnämnden
Finansinspektionen
Inspektionen för vård och omsorg
Länsstyrelsen i Stockholms län
Pensionsmyndigheten
Statens institutionsstyrelse
Transportstyrelsen